

NOWE KSIĄŻKI Z POLSKI

Newsletter nr 14

marzec – maj 2023

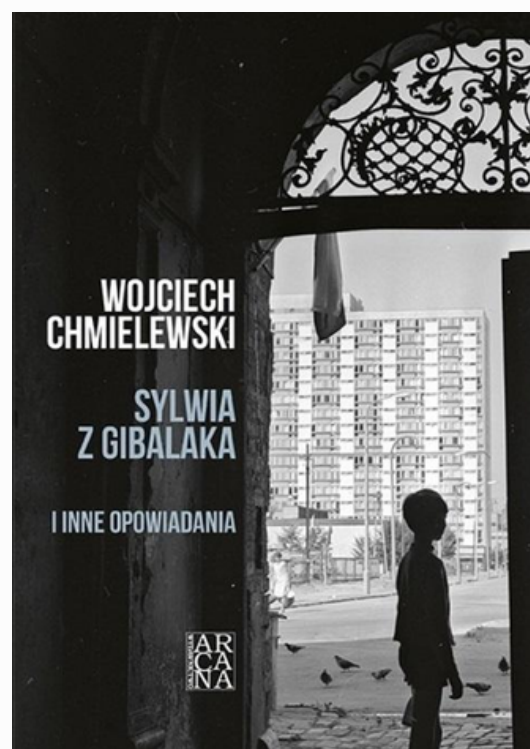
WOJCIECH CHMIELEWSKI

SYLWIA Z GIBALAKA

WYDAWNICTWO Arcana

STRONY 202

ISBN 978-83-65350-82-4

Dwadzieścia sześć opowiadań, które składają się na najnowszą publikację Wojciecha Chmielewskiego, ukazuje Warszawę obecną i dawną, zapamiętaną z dzieciństwa i tę wyobrażoną. Place, skwery, sklepy, parki stają się scenerią do przedstawienia losów pokolenia nie tylko autora, ale wszystkich „duchów” zamieszkujących te miejsca. Obrazy poruszają, czasem napawają smutkiem, innym razem – nostalgią. Każde z opowiadań do przeczytania ponownie i do smakowania na nowo. Podczas lektury nawet bezwiednie stawiamy sobie najważniejsze aksjologiczne pytania, skłaniające do zwolnienia tempa życia. Czy nie temu właśnie ma służyć dobra literatura? /BG/

BEATA DŻON-OZIMEK
I MICHAŁ OLSZEWSKI
*PTAKI KRZYCZĄ NIEUSTANNIE.
HISTORIA GÜNTHERA NIETHAMMERA,
ESESMANA I ORNITOLOGA Z AUSCHWITZ*

WYDAWNICTWO Czarne

STRONY 502

ISBN 978-83-8191-674-5

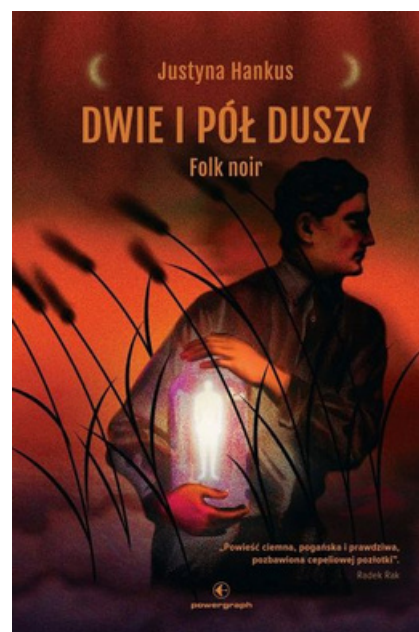
Rosenfeld pisał, że Holocaust „domaga się słów, nawet jeśli zmusza do milczenia”. Niemalże 80 lat po zakończeniu wojny nadal podejmowane są próby znalezienia odpowiedzi na pytania bez odpowiedzi – jak to możliwe, aby wykształcony, wrażliwy człowiek pozostawał obojętny na otaczające go zło i tłumaczył okrucieństwo ważniejszymi celami? Biografia esesmana i ornitologa jest punktem wyjścia do stworzenia reportażu historycznego o narodzinach i rozwoju niemieckiego nazizmu. Jednocześnie poprzez zestawienie Zagłady z ornitologią tworzy się pewien rozdzwiek powodowany pytaniem o stosowność. Właśnie ta nieprzystawalność zdaje się siłą książki, gdyż z reportażu czyni jednocześnie refleksję nad zagadnieniami związanymi z moralnością, przedstawionymi w opozycjach: odpowiedzialności za Zagładę i bierności, odwracaniem wzroku od zła dla własnego zysku, wyboru rozwoju nauki kosztem życia ludzkiego. Książka stanowi ważny głos w dyskusji nad wymiarem człowieczeństwa i granicami wolności oraz odpowiedzialności. /KM/

JUSTYNA HANKUS

DWIE I PÓŁ DUSZY.

FOLK NOIR

WYDAWNICTWO Powergraph
STRONY 304
ISBN 978-83-66178-90-8

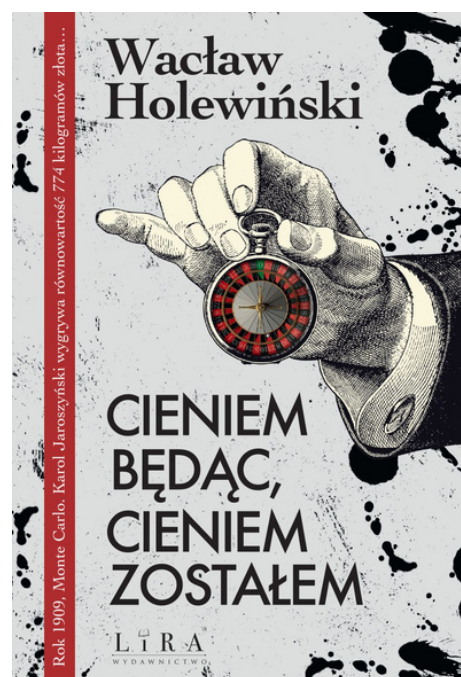

Czy na polskiej wsi końca XX wieku można spotkać zmy, topielice i wampire? W realistycznie odtworzonej scenerii wydawałoby się to mało prawdopodobne, tymczasem bohaterowie powieści funkcjonują pośród zjawisk nadnaturalnych. Ich życie związane jest z lasem i siłami z niego płynącymi. Jednak „Dwie i pół duszy” nie jest kolejnym przedstawieniem słowiańskich podań. Powieść jest wielowątkową historią z pogranicza jawy i snu, w której wyraźnie wybrzmiewa pytanie unde malum? Mieszkańcy wioski, która staje się sceną zbrodni, z łatwością wydają sądy w dużej mierze oparte o zabobony i stereotypy. Pośród tej wiejskiej społeczności, sugestywnie nakreślonej przez autorkę, główny bohater poszukuje własnej tożsamości, swojej historii. Autorka przywołuje kolejne fragmenty i historie, nie zachowując chronologii, dzięki czemu świat przedstawiony odtwarzany jest kawałek po kawałku, pomatu „układa się” w zaskakującą całość. Jednocześnie w pewnym stopniu powieść jest obrazem współczesnego społeczeństwa, w którym z jednej strony poszukuje się odpowiedzi na egzystencjalne pytania w nauce i racjonalizmie, a z drugiej – unika się witania przez próg, aby nie przywołać pecha. /KM/

WACŁAW HOLEWIŃSKI

CIENIEM BĘDĄC, CIENIEM ZOSTAŁEM

WYDAWNICTWO Lira
STRONY 352
ISBN 978-83-67654-08-1

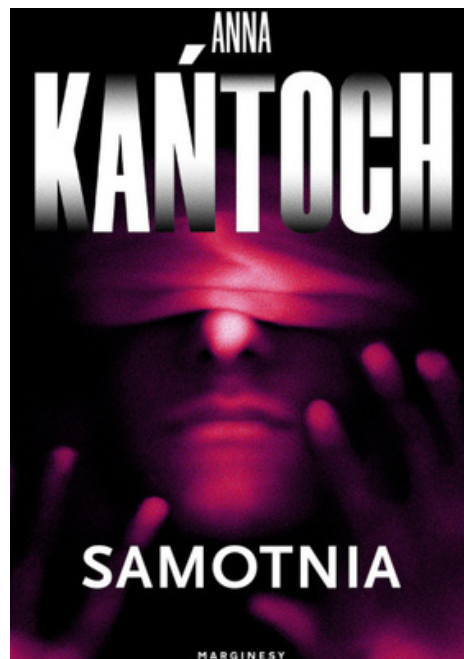

Na okładce książki wydawca umieścił pasek z napisem odnoszącym się do głównego bohatera nowej powieści Wacława Hulewińskiego: „Rok 1909, Monte Carlo. Karol Jaroszyński wygrywa równowartość 774 kilogramów złota...”. Brzmi obiecująco. Czy to najważniejszy moment w życiu bohatera? Podczas lektury okazać się może, że wcale tak nie jest. Czyli co? Są jeszcze lepsze „momenty”. A tak! Hulewiński świetnie dobiera postaci do swoich powieści, stara się wydobyć z historii bohaterów ważnych, a wcale nie oczywistych. Opiera się oczywiście na dokumentach historycznych, ale też znakomicie potrafi operować wyobraźnią tworzyć wielobarwne opowieści o życiu osobistym bohatera, umie wnikać w ich umysł i świat odczuć. Tak było w przypadku wcześniejszych książek, na przykład o hrabim Korwinie-Milewskim („Oraz wygnani zostali”), o sztyletnikach („Krew na rękach moich”), tak jest i z nową powieścią. Nie dziwi, że telewizja sięga po te historie ochoczo – z powodzeniem zrealizowano już serial „Polowanie na ćmy” (na podstawie „Pogromu 1905”), szykują się kolejne ekranizacje. /JP/

ANNA KAŃTOCH

SAMOTNIA

WYDAWNICTWO Marginesy
STRONY 376
ISBN 978-83-67674-26-3

Po sukcesie trylogii o Krystynie Lesińskiej Anna Kańtoch kontynuuje swoją przygodę z literaturą kryminalną osadzoną we współczesnych realiach. Najnowszej powieści tej cenionej autorki najbliżej do thrillera psychologicznego. Już sam punkt wyjścia przyprawia o dreszcz niepokoju: główny bohater, Leon Cichy, ulega wypadkowi i traci wzrok. Dzieje się to pierwszego wieczoru po powrocie z romantycznych wakacji, podczas których poślubił niedawno poznaną młodą kobietę. Teraz jest od niej całkowicie zależny. Oszotomiony nową sytuacją, dochodzi do wniosku, że stracił rozum. Bo to przecież niemożliwe, by jego nową wybrankę zastąpiła inna osoba, kiedy był nieprzytomny... Kańtoch znakomicie buduje napięcie, każąc czytelnikowi zadawać sobie pytania o wiarygodność bohatera-narratora i jak zwykle celując w psychologicznej warstwie narracji. Całość nasuwa skojarzenia z twórczością Gillian Flynn, pozostając oryginalną w stylu i koncepcie. /AU/

ŁUKASZ KRUKOWSKI

MAM PRZECZUCIE

WYDAWNICTWO Cyranka
STRONY 160
ISBN 978-83-67121-22-4

W powieści „Mam przeczucie” dwudziestotrzyletni autor obficie czerpie z dorobku prozy gatunkowej, ale nie zatrzymuje się na charakterystycznych dla niej schematach. Bohaterem książki jest student i hazardzista, który pod wpływem ulubionego wykładowcy uniwersyteckiego i atakujących go z każdej strony bodźców, zyskuje przekonanie, że apokalipsa jest już blisko. Stawia więc wszystko na jedną kartę i postanawia należycie się do niej przygotować. Czy koniec świata rzeczywiście nadchodzi? To o tyle skomplikowane, że podczas lektury nigdy do końca nie wiadomo, w jakim stopniu śledzimy rosnącą paranoję bohatera, a w jakim „obiektywne” wydarzenia... Poza tym zręcznym chwytem powieść Krukowskiego ma jeszcze inne zalety, choćby taką, że porusza dotąd niepodejmowane przez polską prozę tematy, jak bukmacherka czy kryptowaluty. I jest na wskroś współczesna, chce coś powiedzieć o dzisiejszej rzeczywistości. /RP/

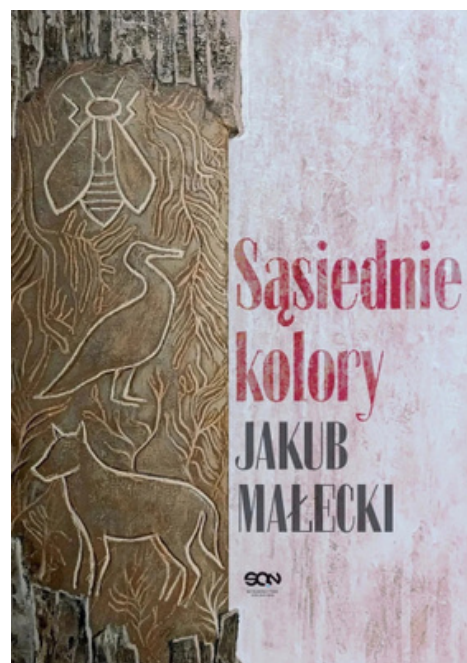
JAKUB MAŁECKI

SĄSIEDNIE KOLORY

WYDAWNICTWO Sine Qua Non

STRONY 352

ISBN 978-83-8210-498-1

W swojej nowej powieści Jakub Małecki wraca do konstrukcji i poetyki „Rdzy”, splatając ze sobą losy kilkunastu postaci. Są to mieszkańcy przedwojennego Koła (swoją drogą, rodzinnej miejscowości autora): stolarz Krystian wraz z rodziną, miejscowa wariatka Leokadia, lekarz-dziwak, a także jego syn, który nękany wstydem za akt tchórzostwa, próbuje popełnić samobójstwo... Jednym z najważniejszych wątków jest wyprawa małych córek Krystiana do lasu, gdzie – jak słyszały – można spotkać Diabła. Przekonują się o tym na własne oczy... I staje się to początkiem serii zdarzeń, które wstrząsną miasteczkiem. Odmalowując swoich bohaterów, Małecki zdaje się sięgać do metafory farb tworzących dzieło malarskie: sąsiednie kolory wpływają na siebie i wzajemnie się przenikają. Spoiwem jest, jak zwykle u pisarza, doświadczenie utraty i żałoby, a także piękno i okrucieństwo świata podszytego wszechobecną śmiercią. /AU/

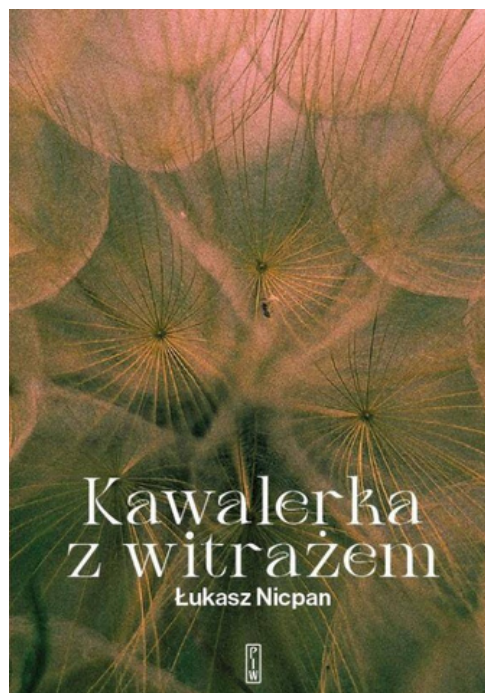
ŁUKASZ NICPAN

KAWALERKA Z WITRAŻEM

WYDAWNICTWO PIW

STRONY 320

ISBN 978-83-81965-70-5

„Kawalerka z witrażem” to druga po „Fajerwerkach nad otuliną” publikacja prozatorskiej twórczości Łukasza Nicpana, znanego wcześniej raczej z utworów poetyckich. Jest to zbiór krótkich form prozatorskich, trudnych do jednoznacznej klasyfikacji – sam autor nazywa je prózkami – małymi prozami. Przyznaje też, że proces tworzenia prózek, jest podobny do pisania poezji – impulsem do powstania każdej z nich jest bowiem jakiś element rzeczywistości, codzienności, który przenosi do wspomnień, tutaj nierzadko z najwcześniejszych lat życia. Reminiscencje z dzieciństwa są jednak przefiltrowane przez późniejsze doświadczenia i prezentowane z perspektywy dorosłego już mężczyzny. Każda z nich stanowi autonomiczną całość, a niemal wszystkie autor zamyka celną puentą. Przywoływane obrazy: od skromnych, własnoręcznie wykonanych zabawek, po pierwszy odbiornik radiowy „Pionier”, oglądanie telewizji u sąsiadów, osobiste wspomnienia z grudnia 1981 są bardzo czytelne, charakterystyczne dla pokolenia autora, układają się w pewną zamkniętą kompozycję, literacki „witraż” doświadczeń generacji urodzonych niedługo po wojnie. /MR/

TOMASZ RÓŻYCKI

ZŁODZIEJE ŻARÓWEK

WYDAWNICTWO Czarne

STRONY 256

ISBN 978-83-8191-688-2

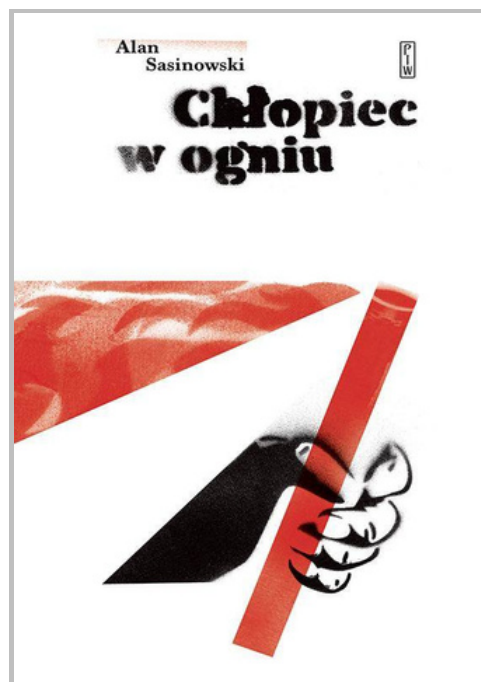

„Ojciec powiedział: Idź do Stefana zmielić, bo jedyny Stefan pośród znajomych miał młynek do kawy”. Tak zaczyna się wędrówka głównego bohatera po mrocznym, łączącym dwadzieścia klatek korytarzu PRL-owskiego mrówkowca. Samej akcji w tej powieści niewiele – wyprawa jest za to pretekstem do snucia opowieści: o mieszkańcach bloku, osiedlowych legendach, skaczącej z balkonu Matce, surowym Ojcu, labiryntowych zaułkach budynku z wielkiej płyty i o wykręconych żarówkach. Mimo że historia mocno osadzona jest w realiach lat 70. i 80. XX wieku, nie sprowadza się do nostalgicznej retrospektywy dzieciństwa. Zabawna, poetycka, surrealistyczna, z dziecięcego punktu widzenia opisuje dziwaczne i niepokojące zjawiska oraz próby zbudowania na nich głębszych, mitologicznych niemal sensów, nasuwając momentami skojarzenia z prozą Brunona Schulza. Tomasz Różycki znów dowodzi, że jego talent epicki nie ustępuje dokonaniom na polu poezji. /AU/

ALAN SASINOWSKI

CHŁOPIEC W OGNIU

WYDAWNICTWO PIW
STRONY 168
ISBN 978-83-8196-543-9

Najnowsza książka Alana Sasinowskiego, która ukazała się wiosną w arcyciekawej serii „Polska Proza Współczesna” Państwowego Instytutu Wydawniczego, to prawdziwa literacka perełka. Tekst wymyka się łatwym osądom i gatunkowym schematom, a jednocześnie zapada w pamięć i mówi coś bardzo ważnego o międzyludzkich relacjach we współczesnym świecie. Sasinowski niezwykle sprawnie i sugestywnie łączy wątki obyczajowe z wnikliwą wiwisekcją psychiki swoich bohaterów, a chwilami typowe, chwilami szalone losy Piotra, Alicji i Heleny nie pozwalają oderwać się od lektury. Czy możemy zbudować głęboką i trwałą więź w czasach kryzysu relacji rodzinnych, kryzysu męskości i kobiecości? Nie możemy – odpowiada autor – i nikt nie jest temu winien... a może jednak winni jesteśmy wszyscy? /DK/

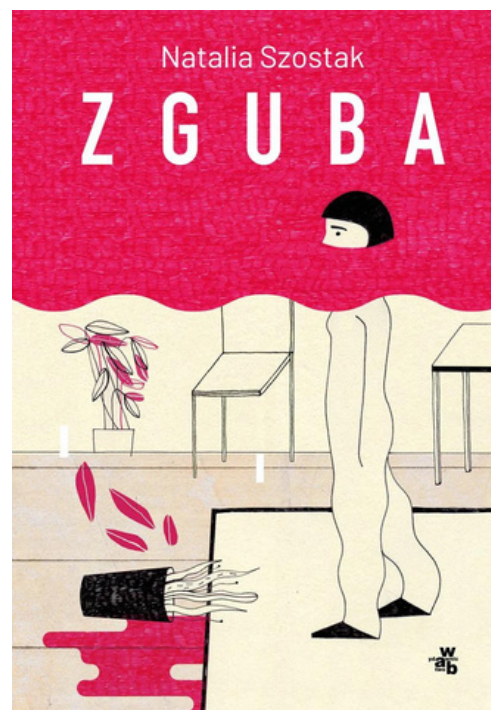
NATALIA SZOSTAK

ZGUBA

WYDAWNICTWO W.A.B. / GW Foksal

STRONY 272

ISBN 978-83-8318-355-8

Jest to powieść popularno-obyczajowa, która zawiera sprawnie opowiedzianą (z kobiecego punktu widzenia) historię, podejmującą istotny społecznie temat. Debiut literacki dziennikarki Natalii Szostak skupia uwagę na temacie wciąż obecnym, choć dziś, po zgoła dwudziestu latach, nieco spowszedniałym, czyli wymuszonej ekonomicznie współczesnej emigracji, która zamiast szybkiego zarobku przynosi rozgoryczenie, a także, co tu akurat najistotniejsze: rozłąkę, rozbiecie rodziny, eurosieroctwo. Jest to dość przygnębiająca opowieść o tym, co gubimy bezpowrotnie w przeciętności życia, a hasłem-kluczem staje się konieczność rezygnacji. Każda z bohaterek, przedstawicielek trzech różnych pokoleń, zmuszona jest – wbrew chęciom, woli, planom – zrezygnować z tego, co dotąd stanowiło oś i istotę ich funkcjonowania. Nie są to wielkie sprawy czy wyłącznie poważne kwestie. Bliżej im do szarej codzienności, która jednak, przez swą przewidywalność, stabilność i powtarzalność napędza, nadaje sens, popycha wciąż do przodu. W końcu w życiu zawsze więcej powszedniości niż zachwyków i cudów. /AZ/

JACEK ŚWIDZIŃSKI

FESTIWAL

WYDAWNICTWO Kultura Gniewu
STRONY 402
ISBN 978-83-67360-35-7

Na najnowszy komiks Jacka Świdzińskiego miłośnicy jego talentu, minimalistycznej kreski i poczucia humoru musieli czekać prawie sześć lat. Było warto, bo autor „Zdarzenia 1908” potwierdził nim, że jest jednym z najciekawszych głosów we współczesnym polskim komiksie (o ile w ogóle nie najciekawszym!). Świdziński wrócił do czytelników jakby poważniejszy – w „Festiwalu” dużo mniej jest z błyskotliwej, postmodernistycznej zabawy tropami, a dużo więcej z próby uczciwego uchwycenia epizodu historycznego, o którym opowiada. A opowiada o momencie doprawdy szczególnym – V Światowym Festiwalu Młodzieży i Studentów, który odbył się w Warszawie w 1955 roku i dla rzeszy młodych ludzi był świętem, choć naznaczonym ogromną ambiwalencją. Świdziński najpierw przeprowadził na temat festiwalu kwerendę godną literatury faktu, a następnie zaludnił festiwalowy pejzaż postaciami z krwi i kości – mimo że narysowanymi za pomocą kilku kresek „na krzyż”. Efekt jest znakomity.
 /RP/

TOMASZ TYCZYŃSKI

NIEUZASADNIONE POCZUCIE SZCZĘŚCIA

WYDAWNICTWO Nisza

STRONY 112

ISBN 978-83-66599-58-1

„Nieuzasadnione poczucie szczęścia” to zbiór miniatur literackich, prozatorskich błysków. Tomasz Tyczyński w swoim późnym debiucie literackim usiłuje znaleźć piękno świata w mało oczywistych miejscach i sytuacjach. W prowincjonalnych krajobrazach, losie bezdomnych zwierząt, zwykłej, szarej codzienności. Miejsca, osoby i krajobrazy widziane pod szkłem powiększającym nabierają niezwykłości i magii. Dzięki dużemu zagęszczeniu metafor autor akcentuje ulotność chwili, piękno tego, co jest najbliżej człowieka, w zasięgu ręki i wzroku. Skupia się na drobiazgu i detalu. Nie jest to jednak świat widziany przez różowe okulary. Pełno w nim również cienia, rozpadu, znikania przedmiotów i ludzi. Melancholia i świadomość utraty, które towarzyszą lekturze, nie przekreślają jednak poczucia, że szczęście jest do odnalezienia w tym, co nas otacza. A wszystko to napisane piękną poetycką prozą. /KH/

PRZYGOTOWAŁ ZESPÓŁ INSTYTUTU KSIĄŻKI

Teksty:

Beata Górską /BG/, Katarzyna Humeniuk /KH/, Dariusz Kawa /DK/, Karolina Makieta /KM/, Jakub Paczeński /JP/, Radosław Pulkowski /RP/, Maria Rutkowska /MR/, Agnieszka Urbanowska /AU/, Anna Zagórska /AZ/

Prowadzenie: Jakub Paczeński
j.paczesniak@instytutksiazki.pl

ZAPRASZAM DO KONTAKTU